KOMMISSIONENS BESLUT

av den 8 juli 1999

om Österrikes ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el

(delgivet med nr K(1999) 1551/5)

(Endast den tyska texten är giltig)

(1999/795/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el [1] (nedan kallat direktivet), särskilt artikel 24 i detta,

efter att ha underrättat medlemsstaterna om Republiken Österrikes ansökan, och

av följande skäl:

I. BAKGRUND

1. *Förfarande*

1. Genom en skrivelse av den 11 februari 1998 lämnade det österrikiska ekonomiministeriet (Bundesministerium för wirtschaftliche Angelegenheiten) en ansökan till kommissionen om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG.

2. Den 23 mars 1998 genomförde kommissionen sonderingssamtal i Wien och träffade därvid företrädare för österrikiska ekonomiministeriet samt representanter för konsument- och elproducentorganisationer.

3. Genom en skrivelse av den 15 oktober 1998 lämnade det österrikiska ekonomiministeriet tilläggsinformation till kommissionen. Tilläggsinformationen innehöll särskilt en slutrapport som den österrikiska regeringen hade beställt av oberoende revisorer och jurister i syfte att bestämma en lämplig nivå för kompensationer som utbetalas med hänvisning till övergångsordningen. På grundval av denna rapport sänkte den österrikiska regeringen det belopp på 35,6 miljarder österrikiska schilling som uppgivits i den ursprungliga ansökan för icke-återvinningsbara kostnader till 8,7 miljarder schilling.

2. *Elsektorn i Österrike och genomförandet av direktiv 96/92/EG*

4. Österrike genomför direktiv 96/92/EG genom Elektrizitätswirtschafts- und organisationsgesetz (EIWOG) som offentliggjordes den 18 augusti 1998 och trädde i kraft den 19 februari 1999. Direktivet genomförs även med kompletterande förordningar för de nio delstaterna. Enligt EIWOG skall öppnandet av marknaden inledas med cirka 27 % i februari 1999 och öka till cirka 50 % år 2003. Därefter är det i första fasen slutförbrukare med en årsförbrukning på mer än 40 GWh och distributörer med ansvar för överföringssystem som är berättigade kunder. Från och med februari 2003 är slutligen slutförbrukare med en årsförbrukning över 20 GWh samt alla slutförbrukare och distributörer som förbrukar över 9 GWh per år berättigade kunder. Österrike har valt ett system med reglerat nätverkstillträde.

5. Huvudsansvaret för överföring har Österreichische Elektrizitätswirtschafts AG (Verbundgesellschaft). Genom sina rättsligt åtskilda dotterbolag är företaget även Österrikes största elproducerande företag. De flesta av de nio regionala elföretagen är inte endast distributörer utan även producenter och en del av dem ansvarar även för överföringssystem.

3. *Övergångsordningen som anmäldes av den österrikiska regeringen*

3.1 **Inledning**

6. Österrike har anmält två ordningar enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG:

[1] EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

7. *Driftgarantier som ges till anläggningar för elproduktion* och som grundar sig på det rättsliga tillståndsförfarandet för kraftverk före avregleringen. För vissa typer av kraftverk beviljades tillstånd endast om en motsvarande efterfrågan på el bedömdes föreligga (Bedarfsprüfung). Kraftverk som hade beviljats tillstånd var delaktiga av driftgarantier och garanti för kostnadsåterbetalning. Syftet med systemet för icke-återvinningsbara kostnader är i dessa fall att vissa produktionsanläggningar får kompensation för intäktsförluster som kan uppstå då priserna vid konkurrensutsättningen går ned.

8. I den slutliga anmälan av den 15 oktober 1998 begränsas anläggningarna som är berättigade enligt övergångsordningen till tre vattenkraftverk: Freudenau, Mittlere Salzach och Kraftwerkskette Obere Drau, som alla förvaltas av dotterbolag till Verbundgesellschaft.

9. *Långvariga inköpsavtal för inhemsk brunkol* för kraftverk Voitsberg. Avtalet ingicks 1977 mellan brunkolsgruvan GKB och kraftverksföretaget ÖDK, ett dotterbolag till Verbundgesellschaft. Kraftverket har dessutom rätt till en rättslig driftgaranti på upp till 3% av den årliga inhemska elförbrukningen. Syftet med systemet för icke-återvinningsbara kostnader är i detta fall att produktionsanläggningen får kompensationer i) för sin långvariga förpliktelse att köpa brunkol till priser som ligger ovanför världsmarknadspriserna på kol och brunkol och ii) med hänvisning till den rättsliga driftgarantin, för intäktsförluster som kan uppstå på grund av lägre priser efter konkurrensutästtningen.

3.2 **Närmare uppgifter om beviljade driftgarantier till elproduktionsanläggningar och om inköpsavtalen för brunkol**

10. Den föreslagna metoden definieras i paragraf 69 i EIWOG. Enligt lagen beviljas driftstöd som kompensation för icke-återvinningsbara kostnader i anknytning till de ovan nämnda driftåtagandena och driftgarantierna. Den 11 februari 1998 anmälde Österrike preliminärt icke-återvinningsbara kostnader till ett totalbelopp på 35,58 miljarder schilling (cirka 2,5 miljarder euro). Efter en påföljande bedömning av icke-återvinningsbara kostnader, vilken utfördes av oberoende revisorer och jurister, lämnades den 15 oktober 1998 en slutlig anmälan. Enligt denna var totalbeloppet för icke-återvinningsbara kostnader inte mer än 8,7 miljarder schilling (0,6 miljarder euro). Totalbeloppet består av högst 6,27 miljarder schilling för de tre vattenkraftverken och 2,43 miljarder schilling för den brunkolsdrivna anläggningen. Övergångsordningens varaktighet är begränsad till år 2009.

11. Beräkningsmetod

I ett första steg beräknades de icke-återvinningsbara kostnaderna för varje kraftverk såsom den diskonterade skillnaden mellan garanterad kostnadstäckning och förväntat marknadspris för el med beaktande av den faktiska marknadsöppningen per företag. I ett andra steg bedömdes i hur stor utsträckning de konsoliderade driftföretagens lönsamhet skulle påverkas.

12. Kompensationsmetod

För de tre vattenkraftverken innebär övergångsordningen att de får ett årligt driftstöd som beviljas på grundval av elmarknadsprisets utveckling och prisutvecklingens följder för de berörda vattenkraftverkens lönsamhet. För de brunkolsdrivna anläggningarna innebär övergångsordningen att en fast kompensation utbetalas.

13. Återvinningsmetod

Enligt övergångsordningen skall utbetalningarna finansieras genom att en avgift läggs på varje kWh el som köps av berättigade kunder. Icke-berättigade kunder betalar sin proportionella andel inom ramen för den reglerade eltariffen. Medlen samlas in av systemansvariga för näten (dvs. i form av en överföringsavgift) och förvaltas av finansministeriet.

II. **RÄTTSLIG ANALYS**

1. ***Rättslig grund: Artikel 24.1 och 24.2 i direktiv 96/92/EG***

14. Den österrikiska regeringen lämnade en ansökan om en övergångsordning med hänvisning till anförda driftåtaganden och driftgarantier enligt artikel 24 i direktivet.

2. ***Krav enligt artikel 24***

15. I artikel 24 i direktiv 96/92/EG fastställs följande:

”1. De medlemsstater i vilka driftåtaganden eller driftgarantier som getts före ikraftträdandet av detta direktiv inte kan uppfyllas till följd av bestämmelserna i detta direktiv, kan ansöka om en övergångsordning, vilken kan beviljas av kommissionen, med beaktande av bl.a. storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

2. Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att åtagandena och garantierna som avses i punkt 1 löper ut. Övergångsordningen får omfatta undantag från kapitlen IV, VI och VII i detta direktiv. Ansökningar om en övergångsordning skall ges in till kommissionen inom ett år efter ikraftträdandet av detta direktiv."

16. Enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktivet och med stöd av EG-fördraget skall kommissionen vid bedömning av ansökningar om övergångsordning beakta följande kriterier:

A. *Krav avseende karaktären hos berörda åtaganden eller garantier:*

17. 1) Förekomsten av ett driftåtagande eller en driftgaranti måste bevisas.

2) Driftåtagandet eller driftgarantin måste ha getts före den 20 februari 1997.

3) Ett orsakssamband mellan direktivets ikraftträdande och oförmågan att uppfylla åtagandet måste fastställas.

B. *Krav avseende de åtgärder som föreslås för att nå de berörda målen:*

18. 1) Åtgärderna enligt övergångsordningen måste utgöra undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktivet.

2) Övergångsordningen skall ha begränsad varaktighet och skall kopplas till att de berörda åtagandena eller driftgarantierna upphör att gälla.

3) De åtgärder som tillämpas genom övergångsordningen skall vara de minst restriktiva som skäligen behövs för att nå de berörda målen, som i sig måste vara legitima. Kommissionen skall, när den fattar beslut om dessa frågor, beakta bland annat storleken på systemet i fråga, systemets grad av sammanlänkning och elsektorns struktur.

3. ***Bedömning av den österrikiska övergångsordningen***

19. I det aktuella fallet är det inte nödvändigt att i fråga om den anmälda övergångsordningen avgöra huruvida kraven A.1, A.2 och A.3 eller B.2 och B.3 uppfylls eller inte, eftersom den berörda övergångsordningens åtgärder inte innebär ett undantag från kapitel IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG och sålunda inte uppfyller krav B.1.

20. För att ett system som valts av en medlemsstat skall definieras som en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24, måste det utgöra undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG.

21. Det åtgärder som här är aktuella grundar sig på ett rent kompensationssystem, dvs. ett system där en medlemsstat inför avgifter för att kompensera icke-återvinningsbara kostnader som upstått genom tillämpningen av direktiv 96/92/EG. För uppbörd av sådana avgifter behövs i det aktuella fallet inget undantag från de ovan nämnda kapitlen i direktivet och därför kan uppbörd av sådana avgifter inte anses utgöra en övergångsordning i den mening som avses i artikel 24 i direktivet.

22. Denna slutsats påverkas inte av det faktum att åtgärder av den typ som avses i detta fall kan leda till mycket betydande snedvridningar av den gemensamma elmarknaden. Kommissionen erkänner att sådana avgifter kan leda till ekonomiska följder som i väsentlig grad påminner om följderna av ett totalt eller delvis undantag från vissa av de skyldigheter som anges i kapitlen IV, VI eller VII i direktivet. Snedvridningarna har dock en sådan karaktär att de inte utgör en följd av ett sådant särskilt undantag som anges i direktivet. Det att en kompensationsbetalning överförs till vissa elproducenter och att den finansieras genom en avgift som debiteras förbrukarna, är en åtgärd som inte direkt nämns i direktivet men som måste undersökas mot bakgrund av konkurrensreglerna och särskilt artikel 87.3 c i EG-fördraget. Enligt denna hypotes skall åtgärder som medför liknande ekonomiska följder behandlas på ett enhetligt sätt, oberoende av det relevanta förfarande i varje enskilt fall.

23. Mot bakgrund av att artikel 24 i direktivet inte kan tillämpas är det därför inte nödvändigt att bedöma de andra kraven A.1, A.2 och A.3 samt B.2 och B.3.

4. ***Slutsatser***

24. Den övergångsordning som den österrikiska regeringen har anmält enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG har bedömts enligt artikel 24.1 och 24.2 i direktivet. Kommissionen kommer fram till att en övergångsordning enligt artikel 24 såtillvida varken kan beviljas eller behövs, eftersom de valda åtgärderna inte utgör undantag från kapitlen IV, VI och VII i direktivet. Systemet innebär att vissa elproducenter får kompensationsbetalningar som finansieras genom avgifter som debiteras förbrukarna. Sådana åtgärder nämns inte direkt i direktivet

men måste ändå utredas enligt reglerna om statligt stöd och särskilt enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Föreliggande beslut berör Österrikes ansökan om en övergångsordning enligt artikel 24 i direktiv 96/92/EG, som anmäldes till kommissionen den 11 februari 1998 och lämnades in i slutlig form den 15 oktober 1998. Anmälan berör följande:

— Driftgarantier som beviljats tre vattenkraftverk.

— Ett långvarigt inköpsavtal och en driftgaranti som beviljats en brunkolsanläggning.

Artikel 2

Övergångsordningen som har anmälts av Österrike inbegriper inga åtgärder som utgör undantag från kapitlen IV, VI eller VII i direktiv 96/92/EG i den mening som avses i artikel 24.2. Artikel 24 kan därför inte tillämpas på den övergångsordning som har anmälts av Österrike.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Republiken Österrike.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 1999.

På kommissionens vägnar

Christos PAPOUTSIS

Ledamot av kommissionen